

СУЧАСНИЙ СТАН ПОРТІВ УКРАЇНИ

Сьогодні морська транспортна система України не повною мірою придатна до забезпечення процесу міжнародних перевезень. Збільшується знос технічних засобів портів, погіршується їх структура, що негативно впливає на обсяги перевезень. Внаслідок цього, в умовах конкуренції відбувається витіснення українських портів з міжнародних ринків транспортних послуг. Таким чином, важливим науковим завданням є визначення проблем та перспектив розвитку портового господарства України в сучасних умовах.

Україна має 18 морських торгових портів, розташованих у басейнах Чорного, Азовського морів та у гирлах Дунаю і Дніпра. Найпотужніші порти (Іллічівськ, Південний, Одеса) концентруються навколо м. Одеси [1].

Якість обслуговування замовників транзитних перевезень, терміни переробки вантажів у портах визначаються станом наявної інфраструктури та ступенем пристосованості портів до вимог сьогодення. На жаль, у більшості українських портів, що були побудовані ще у минулому сторіччі, (за винятком Іллічівська, Південного, Жовтневого та Усть-Дунайська) досі не здійснено необхідну реконструкцію.

Причальний фронт морських портів України має загальну довжину близько 38 км, з яких у задовільному технічному стані знаходиться лише приблизно 70 %. До 30 % причалів, які мають незадовільний технічний стан. Близько 2 % довжини причального фронту перебуває в аварійному стані та не експлуатується. Приблизно 80 % портових огорожувальних споруд побудовані ще 50-100 років тому, і тільки 20 % — мають вік 20-30 років. Потребує також ремонту або повної реконструкції 70 % площі складів та інших об'єктів портового господарства. Технічні засоби забезпечення безпеки судноплавства (радіозв'язок, центри регулювання руху суден, рятувально-координаційний центр) в свою чергу, потребують ремонту і модернізації.

Берегова інфраструктура (включаючи об'єкти службово-допоміжного та обслуговуючого призначення, мережі і споруди

енергопостачання, водопостачання, каналізаційні мережі, транспортні комунікації тощо) у нинішньому технічному стані також потребує профілактичного і капітального ремонту. Спеціалізація і оснащення українських торгових портів не відповідає сформованим вимогам, перспективній структурі і обсягам зовнішньоторговельних вантажопотоків. В результаті цього ефективно використовується лише близько 25 % потенціальної потужності морських портів України.

Крім того, діючі умови функціонування портів, поява нових форм господарювання обумовили необхідність змін в законодавстві. Позитивним зрушенням існуючої ситуації слід вважати прийняття Закону України «Про морські порти України». Існуючий сучасний порядок проходження та оформлення суден, вантажів та пасажирів в пунктах пропуску через державний кордон України в морських торговельних портах є застарілим та не відповідає міжнародним стандартам. Все це проявляється у надмірному догляді вантажів, відсутності належної системи аналізу ризиків. Як наслідок цього, відбувається відтік вантажів до морських портів інших країн, в яких митні процедури є спрощеними [2].

Таким чином, основними проблемами, які стримують збалансований розвиток портів і України, є:

- спад обсягу транзитних вантажопотоків у зв'язку з недостатньо розвинутою інфраструктурою (глибина та довжина причалів), низьким рівнем здійснення навантажувально-розвантажувальних робіт (якість, технологічність, швидкість), процедур оформлення транзитних документів, подальшими посиленнями конкурентів;

- законодавство в сфері митного оформлення та перетину кордону є недостатньо прозорим, що суттєво ускладнює прикордонні операції та збільшує їх тривалість та вартість;

- спад прибутковості портів у зв'язку з подальшим зносом їх основних засобів, зниженням вартості послуг як результат росту внутрішньої конкуренції;

- недофінансування галузі на оновлення основних засобів, зниження завантаженості портів у зв'язку з втратою транзиту, розрізаних планів щодо нарощення потужностей, і як результат, внутрішньої конкуренції між українськими портами;

- повільне вдосконалення транспортних та перевантажувальних технологій, недостатня їх пов'язаність з виробничими, торговельними, складськими і митними технологіями;

– низький рівень інформатизації транспортного процесу та інформаційної взаємодії морського з іншими галузями економіки, недостатня ефективність фінансово-економічних механізмів, що стимулюють надходження інвестицій у розвиток портів.

Отже, одним з основних завдань національної морської політики України має бути перегляд засад стійкого розвитку вітчизняних морських портів. До важливих напрямів розвитку морських портів слід віднести заохочення притоку інвестиційних ресурсів, спрямованих на розвиток портових господарств, модернізація основних фондів, забезпечення матеріально-технічного і технологічного розвитку портової галузі та підготовки кадрів, комплексний розвиток та підвищення конкурентоспроможності портової галузі на міжнародній арені.

Література

1. Проблеми та перспективи розвитку морських портів України [Електронний ресурс].—Режимдоступу:http://www.diplomus.in.ua/load/referaty/problemi_ta_perspektivi_rozvitku_morskikh_portiv_ukrajini/194-1-0-48219.
2. Про затвердження Стратегії розвитку морських портів України на період до 2038 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/548-2013-%D1%80>.

Старник Н. Ю.,

*студентка 5 курсу судово-адміністративного факультету,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПОРТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах розвиток морської торгівлі обумовлює переміщення виробництва з високорозвинених країн до країн з низькою собівартістю виробництва продукції. В наслідок чого формуються нові схеми морської торгівлі, що здатні змінити традиційну конфігурацію світової торгівлі та обумовити регіоналізацію міжнародної економічної діяльності тощо. Такі тенденції можуть призвести до зростання значення регіональних (локальних) транспортних комплексів, які в морських державах часто формуються на базі морських торговельних портів.

Аналіз ринку портових послуг свідчить, що з 445,8 млн. тонн обсягу вантажів, що перевалюються 96 терміналами в Чорномор-